

L I N G O
E N G L I S H

LÄRARHANDLEDNING

NA
FÖRLAG

INLEDNING

Att skriva på engelska kan kännas svårt, även för elever som förstår mycket när de läser eller lyssnar. Det kan vara svårt att hitta en idé, komma på rätt ord och samtidigt tänka på stavning och grammatik. Därför bygger Let's Write! på att eleven får börja enkelt och utveckla sitt skrivande steg för steg.

I boken får eleven först mycket stöd och sedan allt större utrymme att formulera egna idéer. Stödet kan bestå av exempel, ordlistor, frågor och skrivstarter. Målet är att eleven ska våga börja skriva och efter hand bli mer självständig.

Börja smått

En skrivuppgift behöver inte börja med en hel text. En mening, en rolig idé eller några stödord kan vara en bra start. I Let's Write! får eleven därför ofta göra en liten uppgift först och sedan bygga vidare.

Det hjälper eleven att lägga fokus på **en sak i taget**. Först kan uppgiften vara att få fram en idé. Nästa steg kan vara att lägga till en detalj, förklara varför något händer eller beskriva hur en person känner sig.

På så sätt blir skrivandet mer hanterbart.

Stöd hjälper eleven vidare

Sentence starters, word banks och exempel ger eleven något att utgå från. De är inte tänkta att styra exakt vad eleven ska skriva, utan att göra det lättare att komma igång.

Läraren kan använda stödet på olika sätt. En elev kanske behöver välja ord direkt ur en word bank. En annan kan använda samma ord som inspiration och sedan skriva mer fritt.

När eleven blir säkrare kan stödet minskas.

Prata före skrivandet

I flera uppgifter får eleverna prata med en kamrat eller arbeta tillsammans innan de

skriver. Boken lyfter till exempel fram att muntlig förberedelse kan hjälpa eleven att hitta tydligare ord och bättre detaljer.

Ett kort samtal kan räcka:

- Vem handlar texten om?
- Vad händer?
- Vad skulle kunna hända sedan?

När idén redan finns blir själva skrivandet ofta lättare.

Skriv först – förbättra sedan

Eleven behöver inte skriva perfekt från början. I vissa uppgifter uppmanas eleven uttryckligen att få ner idéerna först och rätta orden senare.

Det är en viktig princip i arbetet med Let's Write! Om eleven försöker lösa innehåll, stavning, grammatik och formulering samtidigt kan skrivandet lätt stanna upp.

Låt därför eleven först skriva fram sin idé. Därefter kan texten läsas igen och förbättras. Det kan handla om att lägga till en detalj, göra en mening tydligare eller rätta några utvalda språkfel.

Många tillfällen att skriva

Let's Write! ger eleverna många olika anledningar att använda engelska i skrift. De skriver korta meningar, berättelser och vardagliga texter och får prova att uttrycka känslor, tankar och olika perspektiv. Boken är uppbyggd så att uppgifterna stegvis går från korta och lekfulla skrivstarter till mer självständigt skrivande.

Lärarens uppgift är framför allt att hjälpa eleven **att komma igång, hålla skrivprocessen i gång och se hur en text kan utvecklas**. Målet är inte perfekta texter från början. Målet är att eleven ska få erfarenhet av att faktiskt skriva på engelska – ofta och med allt större säkerhet.

SÅ ÄR LET'S WRITE! UPPBYGGD

Let's Write! är indelad i fyra block som tränar olika delar av skrivandet. Arbetet börjar med korta, lekfulla uppgifter och går stegvis vidare mot berättelser, vardagliga texter och skrivande med en tydligare personlig röst.

Eleverna behöver inte skriva långa texter direkt. Istället delas skrivandet upp i mindre steg. De får samla idéer, välja ord, planera, skriva och sedan utveckla det de har skrivit.

Fyra block med tydlig progression

Block 1: Start Writing Together

Det första blocket hjälper eleven att komma igång. Här finns skrivstarter, word banks, roliga meningar och uppgifter där elever skriver eller planerar tillsammans. Eleven får bland annat fortsätta meningar, bygga berättelseidéer, skriva under kort tid och göra enkla meningar längre.

Mot slutet väljer eleven en idé och använder den till en egen kort berättelse.

Block 2: Build a Story

I det andra blocket byggs en berättelse steg för steg. Eleven arbetar med berättelsens viktigaste delar: karaktär, miljö, problem, händelseförlopp och avslutning.

Först tränas delarna var för sig. Därefter använder eleven dem för att planera och skriva en egen berättelse. Texten läses sedan igen och förbättras. På så sätt blir en större skrivuppgift uppdelad i tydliga och hanterbara delar.

Block 3: Write for Real Life

Det tredje blocket flyttar skrivandet till vardagliga situationer. Eleverna skriver meddelanden, svar, chattar, anteckningar, påminnelser och instruktioner. De arbetar också med varningar, tips och meddelanden som ger råd eller hjälp.

Här ligger fokus på att skriva **kort, tydligt och för en mottagare**. Eleven får också upptäcka hur samma budskap kan uttryckas på olika sätt och hur tonen kan göra ett meddelande mer vänligt eller passande.

Block 4: Write in Character

I det sista blocket får eleven skriva ur en karaktärs perspektiv. Arbetet handlar om röst, känslor, tankar och åsikter. Eleven skapar en karaktär, provar olika sätt att uttrycka samma händelse och skriver bland annat dagbokstexter.

Steg för steg går arbetet mot en längre text där karaktärens sätt att tänka och uttrycka sig ska märkas i skrivandet.

Stöd som leder vidare

På många sidor får eleven stöd i form av exempel, frågor, word banks, användbara fraser eller en enkel planering. Stödet hjälper eleven att komma igång men lämnar samtidigt utrymme för egna val.

Ofta återkommer samma arbetsgång:

titta på ett exempel → prova → skriv själv → utveckla

Det gör att eleven kan lägga mer uppmärksamhet på själva skrivandet och mindre på att förstå en helt ny arbetsform.

Extra challenge och reflektion

På många sidor finns en **Extra challenge**. Den bygger vidare på uppgiften genom ett litet extra steg, till exempel att lägga till en detalj, ändra tonen eller utveckla en mening. Den kan användas som fördjupning, men behöver inte göras av alla elever.

Varje block avslutas med en reflektionssida. Där får eleven se tillbaka på arbetet, välja vad som har hjälpt och formulera något som hen vill utveckla vidare. Reflektionen kan också ge läraren ett enkelt underlag för att se vad eleven känner sig säker på och vilket stöd som kan behövas i nästa block.

Läraren styr tempo och omfattning

Boken kan följas från början till slut, men alla elever behöver inte arbeta i samma takt. En sida kan användas gemensamt, göras i par eller lämnas till enskilt arbete.

Det viktiga är progressionen: **från mycket stöd och korta texter till större självständighet och mer utvecklat skrivande.**

DIDAKTISKA PRINCIPER BAKOM ARBETSSÄTTET

Let's Write! bygger på att skrivandet delas upp i tydliga och hanterbara steg. Eleven får stöd för att komma igång, möjlighet att pröva egna idéer och hjälp att utveckla texten efter hand. Målet är att eleven successivt ska kunna ta ett större ansvar för sitt skrivande.

Visa hur skrivandet kan börja

En instruktion räcker inte alltid för att få igång skrivandet. Läraren kan därför börja med att visa ett enkelt exempel: välja en skrivstart, tänka högt och skriva en eller två meningar tillsammans med klassen.

Genomgången behöver inte vara lång. Det viktiga är att eleven ser **hur man kan gå från en idé till en mening och vidare till en text.**

I Let's Write! finns många sådana ingångar i form av skrivstarter, exempel, frågor och word banks.

Ge stöd – och minska det stegvis

Alla elever behöver inte samma stöd. En elev kan behöva välja ord direkt från en word bank, medan en annan snabbt kan gå vidare och formulera sig mer fritt.

Stödet kan till exempel vara:

- några ord att välja mellan
- början på en mening
- frågor att besvara
- en enkel plan
- ett exempel att utgå från

När eleven blir säkrare kan delar av stödet tas bort. Tanken är inte att eleven alltid ska skriva utan hjälp, utan att stödet ska göra det möjligt att så småningom skriva mer självständigt.

Prata kan vara ett steg i skrivandet

Att formulera en idé muntligt kan göra det lättare att skriva den. Därför innehåller boken uppgifter där eleverna berättar för en kamrat, skriver tillsammans eller intervjuar en karaktär.

I uppgiften Tell your friend, then write får eleven till exempel först berätta om sin berättelseidé och sedan skriva den.

Läraren kan använda samma arbetssätt även på andra sidor: låt eleverna prata i en minut om vad de vill skriva innan de börjar skriva.

Skriv först – förbättra sedan

Det är svårt att skapa innehåll och samtidigt kontrollera varje ord, stavning och grammatisk detalj. I vissa uppgifter får eleven därför skriva fritt under en kort stund och rätta senare.

Det arbetssättet kan användas genom hela boken:

först få fram texten → sedan läsa → därefter förbättra något

Förbättringen behöver inte innebära att allt rättas. Eleven kan till exempel lägga till en detalj, göra en mening tydligare eller kontrollera några ord som varit svåra.

Utveckla texten med små förändringar

Eleven behöver också få se att en text inte är färdig efter första försöket. En kort mening kan byggas ut med en plats, en känsla, en orsak eller en detalj. I boken tränas detta uttryckligen i bland annat Make it longer.

Läraren kan ofta komma långt med enkla frågor:

- Kan du lägga till en detalj?
- Hur känner personen sig?
- Var händer det?
- Vad händer sedan?

På så sätt blir processen konkret.

Skrivandet behöver ha ett syfte

I de senare blocken förändras också varför eleven skriver. I Write for Real Life handlar det om att göra ett budskap tydligt, vänligt och lätt att förstå. I Write in Character behöver språket i stället passa den person som skriver och visa tankar, känslor och åsikter.

Läraren kan därför återkomma till två enkla frågor:

- Vem skriver du till?
- Vad vill du att läsaren ska förstå, känna eller göra?

Respons ska hjälpa eleven vidare

Respons fungerar bäst när den är tydlig och avgränsad. I stället för att rätta allt kan läraren välja det som är viktigast just då.

Det kan räcka med:

- en sak som fungerar bra
- en fråga som hjälper eleven att utveckla innehållet
- en språklig sak att kontrollera

På så sätt blir responsen en del av skrivprocessen och inte bara en rättning av den färdiga texten.

Den röda tråden genom Let's Write! är enkel: **börja med stöd, skriv något, bygg vidare och förbättra steg för steg.**

PLANERA OCH GENOMFÖRA UNDERVISNINGEN

Let's Write! kan användas i korta skrivpass, som en del av en längre engelsklektion eller som ett sammanhängande arbetsområde. De tydliga uppgifterna och stödet på sidorna gör att eleverna ofta kan arbeta vidare ganska självständigt efter en kort gemensam start.

Lärarens viktigaste uppgift är att hjälpa eleverna att komma igång, hålla fokus på dagens skrivmål och välja vad som ska utvecklas i texten.

Tre sätt att använda Let's Write!

Kort skrivpass – 10 till 15 minuter

Välj en tydligt avgränsad uppgift. Det kan vara att fortsätta en mening, skriva med hjälp av en word bank, bygga ut en mening eller skriva ett kort meddelande. Ett sådant pass passar bra som återkommande skrivträning.

Arbetspass – 25 till 30 minuter

Börja gemensamt med ett exempel. Låt därefter eleverna arbeta själva eller i par. Avsluta med att några elever läser en mening eller berättar hur de löste uppgiften.

Hel lektion – 40 till 60 minuter

Används när eleverna ska planera, skriva och bearbeta en längre text. Det passar särskilt bra för berättelserna i Block 2 och de större skrivuppgifterna mot slutet av varje block.

Den gemensamma starten behöver ofta bara ta några minuter. Målet är att göra uppgiften tydlig, inte att ge eleverna hela texten.

En enkel lektionsrytm

Samma grundstruktur kan användas genom stora delar av boken:

Del	Vad händer?
Start	Presentera dagens skrivmål och visa ett kort exempel.
Idéer	Eleverna tänker själva eller pratar kort med en kamrat.
Skriv	Eleverna arbetar med uppgiften.
Utveckla	Lägg till, ändra eller förbättra något i texten.
Avslutning	Lyft en mening, idé eller strategi tillsammans.

När eleven har svårt att komma igång

En elev som fastnar behöver ofta **färre valmöjligheter och ett tydligare första steg**, inte en längre förklaring.

Prova till exempel att:

- ge två idéer att välja mellan
- låta eleven berätta sin mening muntligt först
- ge början på den första meningen
- välja tre ord ur sidans word bank tillsammans
- be eleven skriva två meningar i stället för en hel text
- låta eleven börja tillsammans med en kamrat

Bokens stöd är utformat för att kunna användas på det sättet. I Block 1 får eleverna exempelvis arbeta med skrivstarter, word banks och muntlig förberedelse innan de skriver.

När eleven behöver större utmaning

Elever som snabbt kommer igång behöver inte nödvändigtvis skriva mycket längre. Utmaningen kan i stället vara att utveckla kvaliteten i texten.

Be eleven att:

- lägga till en tydlig detalj
- visa en känsla utan att skriva känslans namn
- ändra ton eller perspektiv
- göra en mening mer levande
- skriva för en annan mottagare
- ta bort en del av stödet och formulera sig friare

Extra challenge på sidorna kan användas just på detta sätt. Den bygger vidare på huvuduppgiften med ett litet extra steg.

Samarbete före och under skrivandet

Alla skrivuppgifter behöver inte göras enskilt. I Block 1 finns exempelvis Relay writing, Pass the story on och Tell your friend, then write.

Pararbete passar särskilt bra när eleverna ska:

- samla idéer
- prova formuleringar
- skapa en berättelse
- intervjua en karaktär
- läsa en text för någon annan

När själva skrivandet är i fokus är det däremot ofta bra att eleven får formulera åtminstone en del av texten själv.

Respons som går att använda

Responsen behöver vara konkret och möjlig att använda direkt. Undvik därför att markera allt samtidigt.

En enkel modell är:

1. Innehåll

Vad fungerar? Förstår läsaren vad eleven vill säga?

2. Utveckling

Var kan något läggas till eller förtydligas?

3. Språk

Välj en eller två saker att kontrollera.

Läraren kan exempelvis skriva eller säga:

- Lägg till en detalj här.
- Vad händer sedan?
- Kan du göra den här meningen tydligare?
- Vilket ord skulle passa bättre?
- Läs meningen högt. Saknas något?

I Block 2 får eleven på liknande sätt först bygga berättelsens delar och senare läsa och förbättra sin egen text.

Arbeta med ett block

Ett block behöver inte göras sida för sida under en kort period. Det går bra att sprida arbetet över flera veckor.

Ett enkelt upplägg kan vara:

Vecka 1: gemensam introduktion och de första övningarna

Vecka 2: fortsatt träning och mer eget skrivande

Vecka 3: planering och större skrivuppgift

Vecka 4: färdigställande, förbättring och reflektion

Alla uppgifter behöver inte ta lika lång tid. En kort skrivstart kan rymmas på tio minuter medan en berättelse kan behöva flera lektioner.

Förslag på terminsplanering

Om boken används under en termin kan de fyra blocken få ungefär lika mycket tid:

Vecka 1–4: Block 1 – Start Writing Together

Vecka 5–8: Block 2 – Build a Story

Vecka 9–12: Block 3 – Write for Real Life

Vecka 13–16: Block 4 – Write in Character

De sista veckorna kan användas till att avsluta texter, återvända till utvalda uppgifter eller låta eleverna välja en text de vill utveckla vidare.

Planeringen behöver inte följas exakt. Klassen kan stanna längre i ett block eller välja ut de uppgifter som passar undervisningen bäst.

Koppla skrivandet till andra arbetsområden

Flera uppgifter i Let's Write! går lätt att använda tillsammans med annat innehåll.

I engelskan kan eleverna skriva utifrån en text, ett tema eller ett aktuellt ordförråd. I andra ämnen kan skrivformen återanvändas:

NO: skriva enkla instruktioner eller beskriva ett förlopp

SO: skriva dagbok ur en persons perspektiv

Idrott och hälsa: skriva regler eller instruktioner

Bild: skapa en karaktär och skriva om den

Block 3 lämpar sig särskilt bra när eleverna behöver skriva tydliga instruktioner, tips och meddelanden. Block 4 kan användas när eleverna ska prova ett annat perspektiv eller skriva med en tydlig karaktärsröst.

Let's Write! med vikarie

Boken kan också användas när ordinarie lärare inte är på plats. Välj då gärna en sida där instruktionen och stödet gör att eleverna snabbt förstår arbetsgången.

Ett enkelt vikariepass kan vara:

5 minuter: Läs instruktionen tillsammans och gör ett exempel.

20–30 minuter: Eleverna arbetar själva eller i par.

5 minuter: Några elever läser en mening eller text.

Undvik helst att låta en vikarie introducera en större skrivuppgift som kräver mycket förarbete. Kortare skrivstarter, vardagstexter och uppgifter med tydliga word banks eller exempel fungerar bättre.

Följ elevens utveckling

reflektion-sidorna efter varje block kan användas som ett enkelt underlag för samtal och fortsatt planering. Eleven får fundera över vad som hjälpte, vad som blivit lättare och vad som behöver tränas vidare.

Läraren kan framför allt följa om eleven efter hand:

- kommer igång lättare
- kan utveckla en idé
- skriver tydligare och mer sammanhängande
- använder stödet mer självständigt
- kan läsa sin text och förbättra något
- börjar anpassa texten efter syfte och mottagare

Det viktiga är inte att varje text blir perfekt.

Let's Write! ska ge eleverna många möjligheter att skriva, lyckas, utveckla något och sedan skriva igen.